

Ny förverkandelagstiftning – SOU 2021:100

2020 års förverkandeutredning

Petter Asp (justitieråd i Högsta domstolen)

Anna Hannell (rådman vid Göteborgs tingsrätt)

Utredningens experter

- juris doktor, vid Uppsala universitet Gustaf Almkvist (f.n. tf. hovrätts-assessor vid Svea hovrätt)
- överåklagaren Astrid Eklund (Åklagarmyndigheten)
- gruppchefen Solveig Forss (Polismyndigheten)
- rättssakkunnige Victor Hensjö (Justitiedepartementet)
- advokaten Jan Kyrö (Sveriges Advokatsamfund)
- seniora åklagaren Klaudia Mathé (Ekobrottsmyndigheten)
- hovrättsrådet Mari-Ann Roos (Svea hovrätt)

Uppdraget

- överväga generell tillämpning av brottsbalkens regler i specialstraffrätten
- överväga utökade möjligheter till förverkande utan samband med fällande brottmålsdom samt behovet av utökade möjligheter i övrigt
- överväga om de processuella reglerna är lämpligt utformade, både vad gäller rättegången och vad gäller tvångsmedel
- utvärdera och ev. föreslå ändringar i reglerna om penningbeslag

Uppdraget i tilläggsdirektivet

- ta ställning till om de rättssäkerhetsregler som enligt 23 kap. 18 a § rättegångsbalken finns till skydd för en fysisk person som misstänks för brott också ska uttryckligen omfatta företag i samband med en utredning om företagsbot
- ta ställning till om det behöver förtydligas att bestämmelserna om försvarare och rättegångskostnad i rättegångsbalken under vissa förutsättningar omfattar företag i mål om företagsbot samt om det bör införas en uttrycklig skyldighet för undersökningsledaren att informera företaget om rätten att under vissa förutsättningar få en offentlig försvarare

Förslagen i korthet

- en ny förverkandeform – självständigt förverkande av brottsvinster – införs
- möjligheten till förverkande i fall där brottsvinsten motsvarar skada för enskild utökas samtidigt som målsägandens ställning stärks
- ett nytt, tydligare och enklare 36 kap. införs och det kompletteras av en särskild förfarandelag
- brottsbalkens förverkanderegler görs generellt tillämpliga
- möjligheterna till sakförverkande utökas
- tvångsmedlet penningbeslag görs generellt tillämpligt vid all brottslighet
- företag ges vissa rättigheter enligt rättegångsbalken

Självständigt förverkande av brottsvinster

- utgångspunkt: *brottsvinster ska förverkas – brott ska inte löna sig*
- egendom ska kunna förverkas om det kan visas/styrkas att den egendom som begärs förverkad härrör från brottslig verksamhet
- inget krav på ”förbrott” eller koppling till närmare preciserad brottslighet
- generell bedömning som bygger på bl.a. omständigheterna kring påträffandet, inkomstförhållanden, dokumentationen osv.
- tvångsmedel (förvar och kvarstad, beslag, penningbeslag, husrannsakan och kroppsvisitation) ska kunna användas

Möjligheten att förverka brottsvinster utökas samtidigt som målsägandens ställning stärks

- idag: om vinst motsvarar skada för enskild är det i regel inte möjligt att förverka egendomen
- vårt förslag: egendomen ska kunna förverkas, men målsäganden ges rätt till det som förverkas
- liksom i dag ska målsäganden i vissa fall kunna vända sig till JK efteråt...
- ...men om domstolen finner att målsäganden har rätt till egendomen ska det slås fast redan i domen

Övriga centrala förändringar

- ett tydligare och enklare 36 kap. – med bl.a. tydliga ”frånregler” och en äganderättspresumtion – som kompletteras av en särskild förfarandelag
- brottsbalkens regler görs generellt tillämpliga
- möjligheterna att sakförverka egendom utökas
- tvångsmedlet penningbeslag görs generellt tillämpligt vid alla brott

